

แผนการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

ดำเนินการโดย
สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12
กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กันยายน 2567

คำนำ

การจัดทำแผนการใช้ที่ดินดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 (1) ที่ได้บัญญัติให้มีการวางแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยแผนการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ได้นำแนวคิดของ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) และ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ (อังกฤษ: United Nations Environment Programme หรือ UNEP) มาปรับใช้ คือ ความเหมาะสมทางกายภาพ ความเหมาะสมทางเศรษฐกิจ การยอมรับจากสังคม การสร้างความยั่งยืนให้สิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกการใช้ที่ดิน ร่วมกับวิธีการที่จำเป็นอื่น ๆ เช่น กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน เป็นต้น

สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส ร่วมกับสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12 และกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ในการดำเนินงานวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล โดยพิจารณาภาพรวมของสภาพปัญหาในด้านต่างๆ ทั้งด้าน กายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลนำไปสู่การวางแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องกับ ศักยภาพของพื้นที่ โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการระบุปัญหา ความต้องการของเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งนี้สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส ได้จัดทำแผนกิจกรรม/โครงการ เพื่อขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดินให้เป็นรูปธรรมเพื่อให้เกษตรกร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีการใช้ที่ดินอย่างถูกต้องเหมาะสม รักษาสภาพแวดล้อม และอนุรักษ์ทรัพยากรในชุมชน ให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส
กันยายน 2567

สารบัญ

	หน้า	
คำนำ		
สารบัญ	ก	
สารบัญตาราง	ค	
สารบัญรูป	ง	
บทที่ 1	บทนำ	
	1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน	1-1
	1.2 หลักการและเหตุผล	1-1
	1.3 วัตถุประสงค์	1-1
	1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	1-1
	1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน	1-2
	1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล	1-2
บทที่ 2	ข้อมูลทั่วไป	
	2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต	2-1
	2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง	2-1
	2.3 สภาพภูมิประเทศ	2-1
	2.4 สภาพภูมิอากาศ	2-3
	2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	2-6
	2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม	2-9
บทที่ 3	สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ	
	3.1 ทรัพยากรป่าไม้	3-1
	3.2 ทรัพยากรน้ำ	3-1
	3.3 ทรัพยากรดิน	3-2
บทที่ 4	กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal: PRA)	
	4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	4-1
	4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	4-5
บทที่ 5	การประเมินคุณภาพที่ดิน	
	5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ	5-1
	5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล	5-2
	5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน	5-2

สารบัญ (ต่อ)

		หน้า
บทที่ 6	แผนการใช้ที่ดิน	
	6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	6-1
	6.2 แผนการใช้ที่ดิน	6-2
บทที่ 7	การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	
	7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน	7-1
	7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน	7-1
	7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น	7-2
	7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น	7-3
เอกสารอ้างอิง		อ-1

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2537-2566) ณ สถานีตรวจอากาศ จังหวัดนราธิวาส	2-4
2-2	สภาพการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	2-6
2-3	จำนวนประชากรและครัวเรือนตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	2-9
2-4	จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	2-9
2-5	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือนตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	2-11
3-1	สมบัติดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	3-3
5-1	ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ ที่ดิน	5-2
5-2	ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของที่ดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	5-3
6-1	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	6-4
7-1	กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2568-2572	7-4
7-2	สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตพัฒนาที่ดิน	7-5
7-3	เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)	7-6

สารบัญรูป

รูปที่		หน้า
1-1	กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล	1-3
2-1	ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	2-2
2-2	สมุดลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนราธิวาส	2-5
2-3	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	2-8
3-1	ทรัพยากรดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	3-4
4-1	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	4-3
4-2	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	4-4
6-1	เขตการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส	6-5

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของการวางแผนการใช้ที่ดิน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 72 รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(1)วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศ ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการอย่างยั่งยืน...

1.2 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการวางแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศเรียบร้อยแล้ว ซึ่งเป็นการวางกรอบเชิงนโยบายมุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนและในขณะเดียวกันต้องอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการรักษาคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม แต่ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่ดินในระดับพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพและรักษาฐานการผลิตด้านทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนตลอดห่วงโซ่อุปทาน แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลจึงถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานดังกล่าว

ทั้งนี้กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นในการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดดินที่มีมูลค่าสูงไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด ซึ่งบริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยุกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั้งประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

1.3 วัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อรักษาเสถียรภาพของทรัพยากรให้เกิดความสมดุลและยั่งยืนภายใต้การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของตำบล

1.3.2 เพื่อให้การใช้ที่ดินมีผลตอบแทนสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่อย่างยั่งยืน

1.3.3 เพื่อให้เกิดการกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น และอยู่บนหลักการของโมเดลเศรษฐกิจ BCG (Bio – Circular – Green Economy: BCG Model)

1.4 ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

1.4.1 ระยะเวลา 1 ตุลาคม 2566–30 กันยายน 2567

1.4.2 สถานที่ ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงาน

1.5.1 รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ประกอบด้วย

1) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน เขตป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

2) ด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น การถือครองที่ดิน ลักษณะทางเศรษฐกิจของตำบล จำนวนประชากร เป็นต้น

3) ด้านนโยบายและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ยุทธศาสตร์ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนากลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนา การเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น 4 ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลตำบลหรือ องค์การบริหารส่วนตำบล

1.5.2 จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) เพื่อรับ ฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการด้านต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและ เกษตรกรในตำบล

1.5.3 ประเมินคุณภาพของที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกที่มีมูลค่าของตำบล

1.5.4 สังเคราะห์ข้อมูลจากข้อ 1.5.1 ถึง 1.5.3 เพื่อใช้ประกอบการวางแผนการใช้ที่ดิน

1.5.5 กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

1.5.6 รับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้น

1.5.7 ปรับปรุง (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินฉบับสมบูรณ์

1.5.8 นำแผนการใช้ที่ดินเข้าสู่คณะทำงานวิชาการของเขตฯ เพื่อตรวจสอบความครบถ้วน/สมบูรณ์ ของเนื้อหาและองค์ประกอบ

1.5.9 เผยแพร่แผนการใช้ที่ดินเพื่อนำไปสู่การขับเคลื่อนการดำเนินงาน ประกอบด้วย

1) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น นำแผนการใช้ที่ดินที่จัดทำขึ้นไปประกอบการจัดทำแผนการ พัฒนาของตำบล เพื่อนำไปสู่การของบประมาณที่มีความสอดคล้องกับศักยภาพด้านการผลิตและสถานภาพ ของทรัพยากรของตำบล

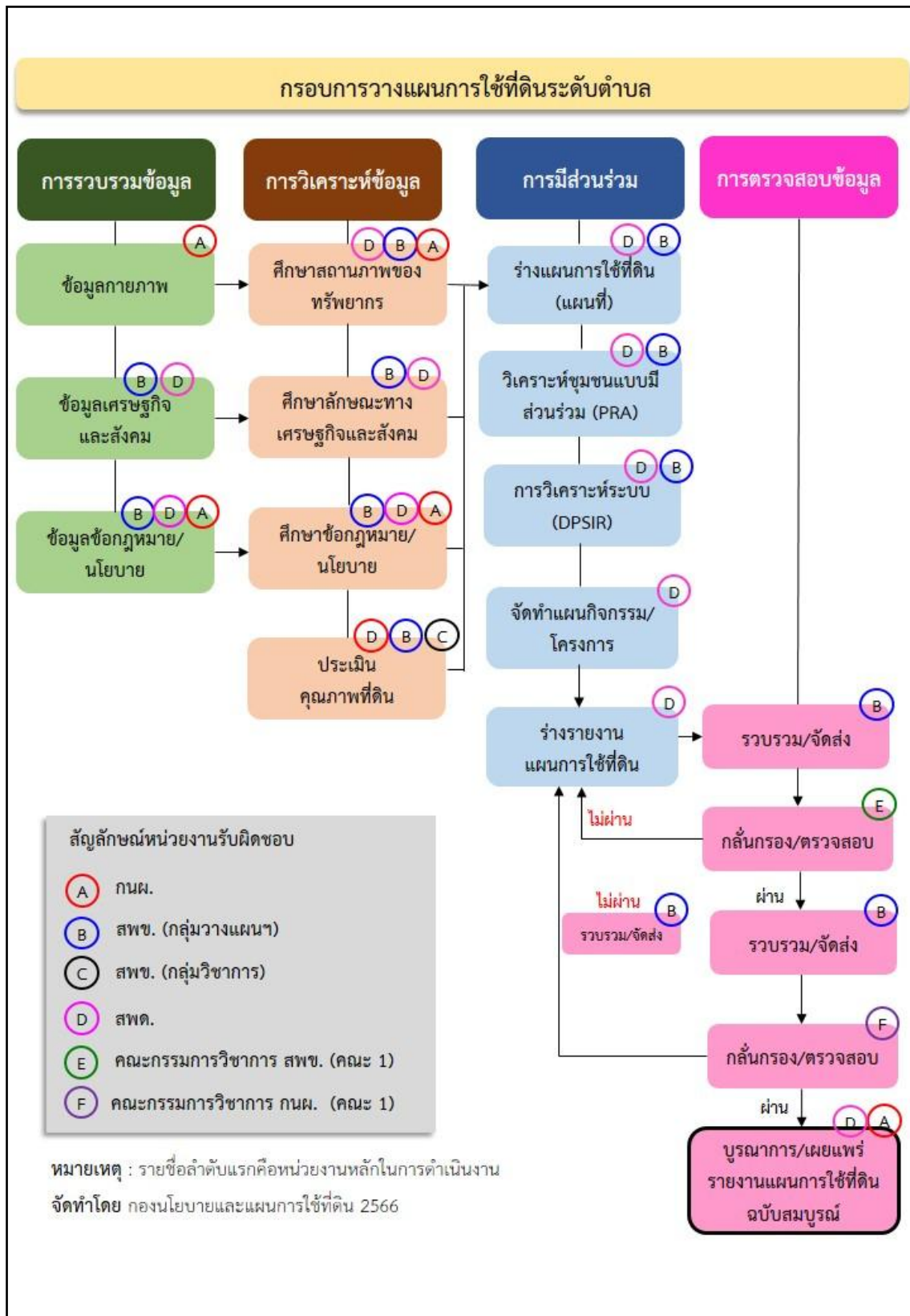
2) กรมพัฒนาที่ดิน โดยสถานีพัฒนาที่ดิน กำหนดแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม ที่ สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขตและสามารถใช้ประกอบการของบประมาณใน พื้นที่อย่างมีหลักการและเป็นที่ยอมรับ

3) หน่วยงานราชการอื่น ๆ สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบแผนงาน/โครงการ/ กิจกรรม ที่สอดคล้องกับแผนการใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นในแต่ละเขต

จากขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น สามารถจัดทำกรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล แสดงดัง รูปที่ 1-1

1.6 วิสัยทัศน์ของตำบล

“สังคมน่าอยู่ คุณภาพชีวิตดี ประชาชนเข้มแข็ง สืบสานประเพณี (องค์การบริหารส่วนตำบลเชิง คีรี, 2566)

รูปที่ 1-1 กรอบการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

บทที่ 2

ข้อมูลทั่วไป

2.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอศรีสาคร มีพื้นที่ประมาณ 64.25 ตารางกิโลเมตร หรือ 40,154 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้ (รูปที่ 2-1)

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลรือเสาะ ตำบลลาโละ อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส
ทิศใต้	ติดต่อกับ	ตำบลชากอ อำเภอศรีสาคร ตำบลกาลิซา อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลมะรือโบตก ตำบลเฉลิม อำเภอระแงะ จังหวัดนราธิวาส
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ตำบลตะมะยูง ตำบลชากอ อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

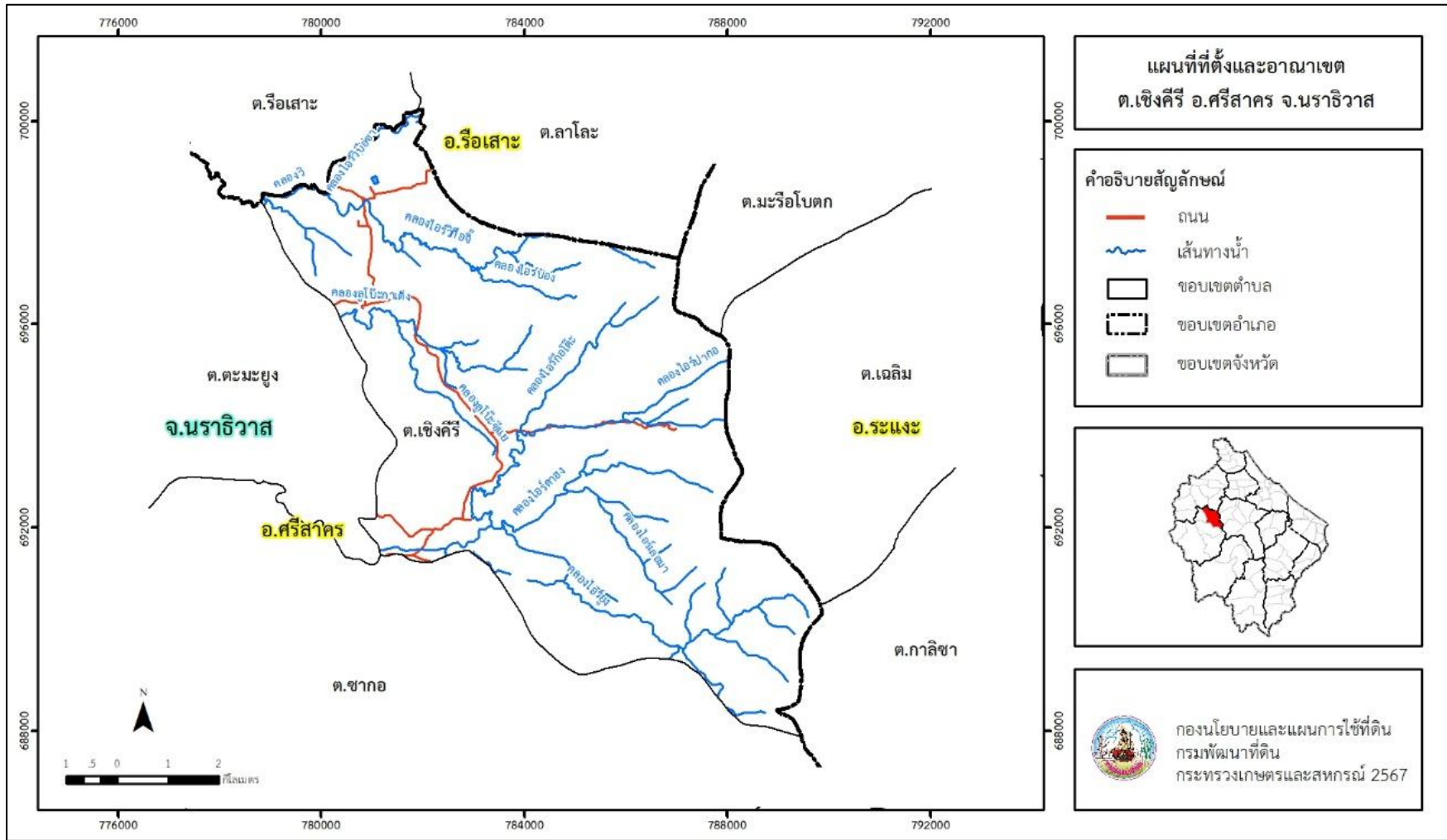
2.2 การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น 4 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านกะดี	หมู่ที่ 3 บ้านลาเวง
หมู่ที่ 2 บ้านตะมุง	หมู่ที่ 4 บ้านดาฮง

2.3 สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่เป็นที่ลาดชันสูง มีสภาพพื้นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ ลูกคลื่นลอนลาด ลูกคลื่นลอนชัน เนินเขา และพื้นที่สูงชันทิศใต้เป็นพื้นที่เขาที่มีความสูงระหว่าง 100-800 เมตรจากระดับทะเลปานกลาง มีคลองธรรมชาติ คลองขุด คลองชลประทานไหลผ่านที่สำคัญ เช่น คลองลูโป๊ะกาเต็ง คลองลูโป๊ะซีแย คลองไอร์กือโต๊ะ คลองวิ คลองไอร์บอง คลองไอร์ปากอ คลองไอร์ยุง คลองไอร์เลอมา คลองไอร์วีปือซา และคลองไอร์ปากอ

รูปที่ 2-1 ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลเชิงศิรี อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

2.4 สภาพภูมิอากาศ

จากการศึกษาสถิติภูมิอากาศ 30 ปี (พ.ศ.2537-2566) พบว่า ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส มีรายละเอียดดังนี้

2.4.1 อุณหภูมิ

มีอุณหภูมิโดยเฉลี่ยทั้งปี 27.3 องศาเซลเซียส อุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย 33.5 องศาเซลเซียส ในเดือนพฤษภาคม และอุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย 22.3 องศาเซลเซียส ในเดือนธันวาคม

2.4.2 ปริมาณน้ำฝน

มีปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปีเฉลี่ย 2,860.0 มิลลิเมตร มีฝนตกประมาณ 168 วัน เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด ในเดือนธันวาคม มีปริมาณฝนเฉลี่ย 657.9 มิลลิเมตร และมีฝนตกประมาณ 21 วัน

2.4.3 สมดุลน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2537-2566) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดนราธิวาส ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืชตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ET_o) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม CROPWAT for Windows Version 8.0 โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปีเฉลี่ยมากกว่าค่า 0.5 การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชเป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืชได้ตลอดทั้งปี

ช่วงที่มีน้ำมากเกินพอ เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนรวมทั้งปีเฉลี่ยมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้เริ่มตั้งแต่ต้นเดือนพฤษภาคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ (ตารางที่ 2-1 และรูปที่ 2-2)

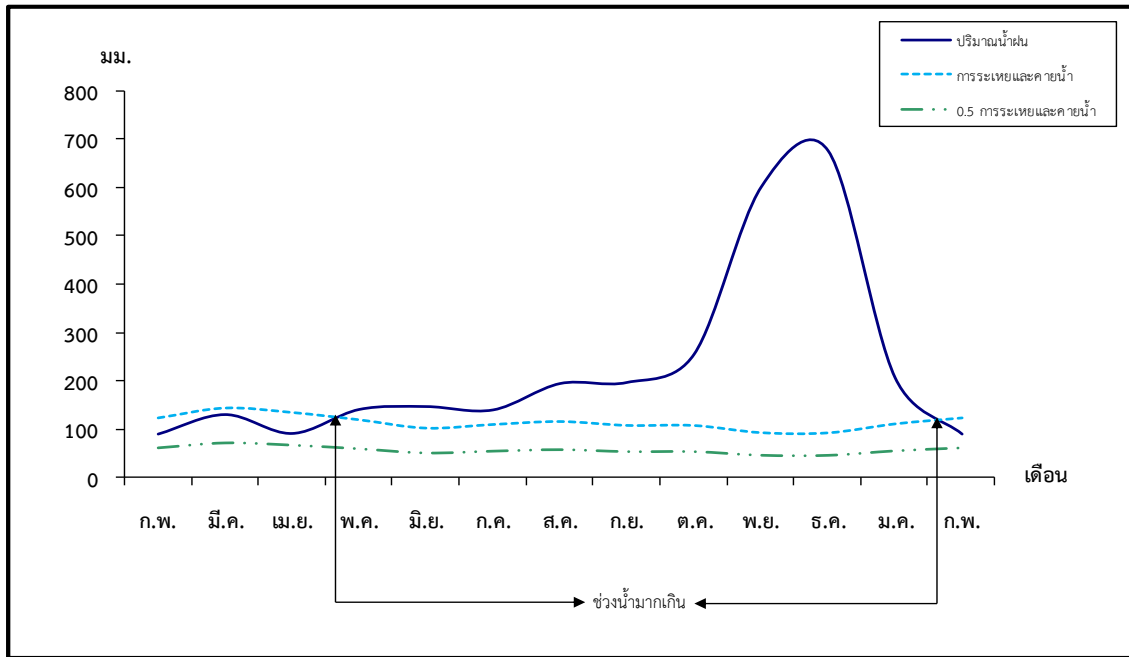
ตารางที่ 2-1 สถิติภูมิอากาศในคาบ 30 ปี (พ.ศ.2537-2566) ณ สถานีตรวจอากาศจังหวัดนราธิวาส¹

เดือน	อุณหภูมิ (°ซ.)			ความชื้นสัมพัทธ์ (%)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ศักยภาพการคายระเหยน้ำ (มม.)	ปริมาณฝนใช้การ ² (มม.)
	ต่ำสุด	สูงสุด	เฉลี่ย					
ม.ค.	22.8	29.7	26.2	82.0	205.8	14.1	109.7	138.0
ก.พ.	22.8	30.5	26.6	80.0	89.0	7.4	122.4	76.3
มี.ค.	27.2	31.7	27.4	80.0	129.4	8.1	143.2	102.6
เม.ย.	25.0	32.9	28.4	79.0	90.3	8.1	133.8	77.3
พ.ค.	23.4	33.5	28.4	79.0	140.0	11.3	118.4	108.6
มิ.ย.	23.0	33.2	28.0	80.0	146.0	12.7	100.8	111.9
ก.ค.	22.9	32.9	27.8	80.0	139.1	12.6	108.5	108.1
ส.ค.	22.7	32.9	27.6	80.0	193.7	14.9	114.7	133.7
ก.ย.	22.7	32.6	27.4	80.0	196.0	15.8	106.5	134.5
ต.ค.	22.7	31.8	27.1	82.0	254.4	18.6	106.3	150.4
พ.ย.	22.5	30.2	26.4	86.0	600.4	22.7	91.2	185.0
ธ.ค.	22.3	29.5	26.1	85.0	675.9	21.7	90.8	192.6
เฉลี่ย	23.3	31.8	27.3	81.1	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	2,860.0	168.0	1,346.4	1,519.0

หมายเหตุ: ¹ เป็นสถานีตรวจอากาศที่ใกล้พื้นที่ตำบลมากที่สุด

² จากการคำนวณโดยโปรแกรม CROPWAT for Windows Version 8.0

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (2566)

หมายเหตุ : ใช้ข้อมูลปริมาณน้ำฝน 13 เดือน เพราะสามารถแสดงให้เห็นความต่อเนื่องของข้อมูลที่น่าวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

รูปที่ 2-2 กราฟสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดนราธิวาส

2.5 สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

จากฐานข้อมูลของกองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566) พบว่าสภาพการใช้ที่ดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน ประกอบด้วยประเภทการใช้ที่ดินต่าง ๆ ดังนี้

2.5.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 503 ไร่ หรือร้อยละ 1.25 ของเนื้อที่ตำบล

2.5.2 พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ 20,676 ไร่ หรือร้อยละ 51.49 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยการใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) พื้นที่นา มีเนื้อที่ 683 ไร่ หรือร้อยละ 1.70 ได้แก่ นาข้าว นาร้าง
- 2) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ 16,022 ไร่ หรือร้อยละ 39.90 ได้แก่ ยางพารา ปาล์มน้ำมัน
- 3) ไม้ผล มีเนื้อที่ 3,971 ไร่ หรือร้อยละ 9.89 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะพร้าว

ทุเรียน

2.5.3 พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ 18,275 ไร่ หรือร้อยละ 45.52 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ ป่าไม่ผลัดใบ สมบูรณ์ ป่าไม่ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู

2.5.4 พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 89 ไร่ หรือร้อยละ 0.22 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง บ่อน้ำในไร่นา

2.5.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ 611 ไร่ หรือร้อยละ 1.52 ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ พุ่มหญ้าสลับไม้ พุ่ม/ไม้ละเมาะ พุ่มหญ้าธรรมชาติ

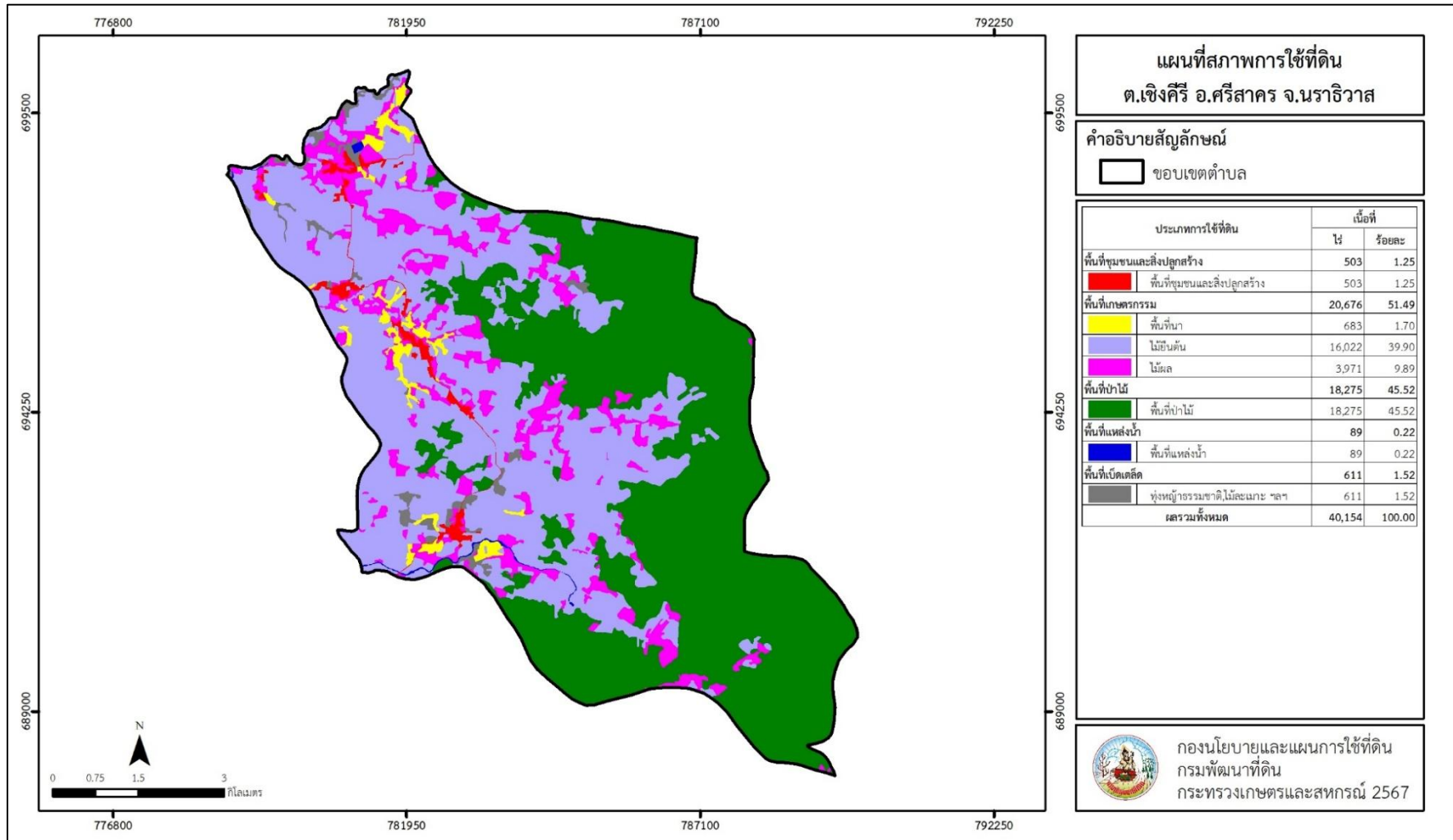
ตารางที่ 2-2 สภาพการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	503	1.25
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	421	1.05
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	14	0.03
U405	ถนน	68	0.17
A	พื้นที่เกษตรกรรม	20,676	51.49
A100	นาร้าง	17	0.04
A101	นาข้าว	666	1.66
A302	ยางพารา	15,976	39.79
A303	ปาล์มน้ำมัน	46	0.11
A401	ไม้ผลผสม	3,853	9.60
A403	ทุเรียน	17	0.04
A405	มะพร้าว	101	0.25

ตารางที่ 2-2 (ต่อ)

หน่วยแผนที่	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
F	พื้นที่ป่าไม้	18,275	45.52
F100	ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	27	0.07
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	18,248	45.45
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	611	1.52
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	94	0.23
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	517	1.29
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	89	0.22
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	71	0.18
W202	บ่อน้ำในไร่นา	18	0.04
ผลรวมทั้งหมด		40,154	100.00

รูปที่ 2-3 สภาพการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

2.6 สภาพเศรษฐกิจและสังคม

2.6.1 ประชากร

จากหลักฐานทะเบียนราษฎรของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ปี 2566 พบว่า ประชากรที่อาศัยในพื้นที่ตำบลเชิงคีรีมีประชากรรวม 6,339 คน แยกเป็นชาย 3,205 คน เป็นหญิง 3,134 คน ความหนาแน่นโดยเฉลี่ย 98.67 คนต่อตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,426 ครัวเรือน เป็นครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 623 ครัวเรือน หรือร้อยละ 43.69 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด และเป็นครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ ครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 803 ครัวเรือน หรือร้อยละ 56.31 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-3 และตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-3 จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ปี 2566

ตำบล/หมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน	จำนวนประชากร (คน)		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลเชิงคีรี	1,426	3,205	3,134	6,339
หมู่ที่ 1 กะดี	244	626	571	1,197
หมู่ที่ 2 ตะมุง	376	708	793	1,501
หมู่ที่ 3 ลาเวง	487	1,143	1,077	2,220
หมู่ที่ 4 ดาฮอง	319	728	693	1,421

ที่มา: กรมการปกครอง (2566)

ตารางที่ 2-4 จำนวนและสัดส่วนครัวเรือน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ปี 2566

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ¹⁾	1,426	100.00
- จำนวนครัวเรือนเกษตรที่มาขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ²⁾	623	43.69
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ไม่ได้มาขึ้นทะเบียนฯ	803	56.31

ที่มา: 1) กรมการปกครอง (2566)

2) กรมส่งเสริมการเกษตร (2566)

2.6.2 การถือครองที่ดิน

ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส มีพื้นที่รวมทั้งหมด 40,154 ไร่ และมีจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 1,426 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-3) จากการวิเคราะห์พบการถือครองที่ดินเฉลี่ยครัวเรือนละ 28.16 ไร่ จากข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบันของตำบล มีพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด 20,676 ไร่ หรือร้อยละ 51.49 ของเนื้อที่ทั้งหมด และเมื่อนำมาประเมินพบการถือครองที่ดินทางการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 33.19 ไร่ (เนื้อที่ของตำบลรวมต่อจำนวนครัวเรือนทั้งหมด)

2.6.3 ลักษณะทางเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพ

ประชากรในตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มีจำนวนครัวเรือนเกษตรที่ขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร 623 ครัวเรือน (ตารางที่ 2-4) มีการใช้ที่ดินสำหรับปลูกยางพารา และไม้ผลผสม ทางด้านการเลี้ยงสัตว์เกษตรกรจะมีการเลี้ยงไว้เพื่อบริโภคหากเหลือจึงจำหน่ายเป็นรายได้เสริม นอกจากนี้ประชากรยังประกอบอาชีพค้าขาย รับราชการ รับจ้างทั่วไป และอื่น ๆ บางครัวเรือนประกอบอาชีพหลายอย่างควบคู่กันไป

2.6.4 ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานของกรมการพัฒนาชุมชน ปี 2565 พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 195,450 บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ 52,961 บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ 163,508 บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ 44,305 บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ 31,942 บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ 8,655 บาท ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-5

ตารางที่ 2-5 รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ปี 2565

ตำบล/หมู่บ้าน	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)				รายได้เฉลี่ย (บาท/ปี)		รายจ่ายเฉลี่ย (บาท/ปี)	
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง	ครัวเรือน	บุคคล	ครัวเรือน	บุคคล
ตำบลเชิงคีรี	158,453	18,005	14,096	4,896	195,450	52,961	163,508	44,305
หมู่ที่ 1 กะดี	172,445	13,670	21,493	1,860	209,467	49,976	177,705	42,398
หมู่ที่ 2 ตะมุง	139,935	1,392	31,773	7,275	180,376	53,336	158,706	46,928
หมู่ที่ 3 ลาเวง	174,772	3,920	1,862	7,309	187,863	52,591	146,658	41,056
หมู่ที่ 4 ดาฮง	141,946	70,505	4,252	127	216,830	56,177	186,914	48,427

ที่มา: กรมการพัฒนาชุมชน (2567)

บทที่ 3

สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ

การศึกษาสถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ตำบลเชิงคีรี อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ได้แก่ ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรดิน ซึ่งเป็นทรัพยากรกายภาพที่สำคัญต่อการทำการเกษตร ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทราบว่าทรัพยากรธรรมชาติแต่ละชนิดปัจจุบันมีสถานะอย่างไร เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนการใช้ที่ดินซึ่งจะนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม รวมถึงมาตรการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ทรัพยากรป่าไม้

3.1.1 ป่าไม้ตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี

1) ป่าอนุรักษ์ พบพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ คือพื้นที่เตรียมการการประกาศเขตอุทยานแห่งชาติน้ำตกซีโป เนื้อที่ 14,827 ไร่

2) ป่าสงวนแห่งชาติ ได้มีการจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากรและที่ดินป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติตามมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 10 มีนาคม 2535 และ 17 มีนาคม 2535 แบ่งออกเป็น 3 เขต ประกอบด้วย เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ (Zone C) เขตพื้นที่ป่าเพื่อเศรษฐกิจ (Zone E) และเขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร (Zone A) จากการวิเคราะห์ข้อมูล ไม่พบพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติในพื้นที่

3.1.2 ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบชั้นคุณภาพลุ่มน้ำในพื้นที่ ได้แก่

- 1) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A เนื้อที่ 7,450 ไร่
- 2) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1AR เนื้อที่ 1,401 ไร่
- 3) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B เนื้อที่ 2,770 ไร่
- 4) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1BR เนื้อที่ 1,240 ไร่
- 5) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 เนื้อที่ 6,567 ไร่
- 6) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 3 เนื้อที่ 7,965 ไร่
- 7) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 4 เนื้อที่ 1,967 ไร่
- 8) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 5 เนื้อที่ 10,794 ไร่

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้นคำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

3.2 ทรัพยากรน้ำ

3.2.1 ปริมาณน้ำฝน พบว่า ในพื้นที่ตำบลเชิงคีรี มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในคาบ 30 ปี พ.ศ.2537-2566 มีปริมาณน้ำฝนรวม 2,860.0 มิลลิเมตรต่อปี

3.2.2 น้ำผิวดิน หมายถึง แม่น้ำลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ และแหล่งน้ำสาธารณะอื่นๆ ที่อยู่ภายในผืนแผ่นดิน ในพื้นที่ตำบลเชิงคีรี มีแหล่งน้ำผิวดินธรรมชาติ ได้แก่ คลองลูโป๊ะกาแดง

คลองลูโป๊ะซีแย คลองวิ คลองไอร์กือโต๊ะ คลองไอร์ดาฮง คลองไอร์บอง คลองไอร์ปากอ คลองไอร์ยูง
คลองไอร์เลอมา คลองไอร์วิกือจี้ และคลองไอร์วิปือซา

3.2.3 น้ำบาดาล จากฐานข้อมูลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (2566) พบว่า ตำบลเชิงคีรี
มีจำนวนบ่อบาดาลราชการจำนวน 6 บ่อ และจำนวนบ่อบาดาลเอกชนจำนวน 1 บ่อ

3.3 ทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลเชิงคีรี อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส พบหน่วยแผนที่ดินทั้งหมด
12 หน่วยแผนที่ดิน และหน่วยพื้นที่เบ็ดเตล็ด 1 หน่วยแผนที่ ดังนี้

3.3.1 ดินในพื้นที่ลุ่ม มี 2 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Ba-clA ชุดดินบางนารา มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนดินเหนียว ความลาดชัน
0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 55 ไร่ หรือร้อยละ 0.14 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Ko-sclA ชุดดินโคกเคียน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนเหนียวปนทราย
ความลาดชัน 0-2 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 744 ไร่ หรือร้อยละ 1.85 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.2 ดินในพื้นที่ดอน มี 10 หน่วยแผนที่ดิน ได้แก่

1) หน่วยแผนที่ดิน Chl-slC ชุดดินฉลอง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน
5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 507 ไร่ หรือร้อยละ 1.26 ของเนื้อที่ตำบล

2) หน่วยแผนที่ดิน Chl-Knk-slB หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินฉลอง และชุดดินคลองนกระทุง
มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,694 ไร่ หรือร้อยละ 4.22 ของ
เนื้อที่ตำบล

3) หน่วยแผนที่ดิน Lh-slB ชุดดินละหาน มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5
เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,119 ไร่ หรือร้อยละ 2.79 ของเนื้อที่ตำบล

4) หน่วยแผนที่ดิน Pga-Tim-slB หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพังงา และชุดดินท้ายเหมือง
มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 6,166 ไร่ หรือร้อยละ 15.36
ของเนื้อที่ตำบล

5) หน่วยแผนที่ดิน Pga-Tim-slC หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพังงา และชุดดินท้ายเหมือง
มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 176 ไร่ หรือร้อยละ 0.44 ของ
เนื้อที่ตำบล

6) หน่วยแผนที่ดิน Pga-Tim-slD หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินพังงา และชุดดินท้ายเหมือง
มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 842 ไร่ หรือร้อยละ 2.10 ของ
เนื้อที่ตำบล

7) หน่วยแผนที่ดิน Tim-slB ชุดดินท้ายเหมือง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน
2-5 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 749 ไร่ หรือร้อยละ 1.86 ของเนื้อที่ตำบล

8) หน่วยแผนที่ดิน Tim-slC ชุดดินท้ายเหมือง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน
5-12 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 1,054 ไร่ หรือร้อยละ 2.62 ของเนื้อที่ตำบล

9) หน่วยแผนที่ดิน Tim-sID ชุดดินท้ายเหมือง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 12-20 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 575 ไร่ หรือร้อยละ 1.43 ของเนื้อที่ตำบล

10) หน่วยแผนที่ดิน Tim-sIE ชุดดินท้ายเหมือง มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ความลาดชัน 20-35 เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ 862 ไร่ หรือร้อยละ 2.15 ของเนื้อที่ตำบล

3.3.3 พื้นที่เบ็ดเตล็ด มี 1 หน่วยแผนที่ คือ หน่วยแผนที่ดิน SC พื้นที่ลาดชันเชิงซ้อน มีเนื้อที่ 25,611 ไร่ หรือร้อยละ 63.78 ของเนื้อที่ตำบล

ไม่พบปัญหาทรัพยากรดินทางการเกษตรตามสภาพธรรมชาติในพื้นที่ รายละเอียดของสมบัติดิน ตำบลเชิงศิรี อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ดังแสดงในตารางที่ 3-1 และแผนที่แสดงในลักษณะของชุดดิน (รูปที่ 3-1)

ตารางที่ 3-1 สมบัติดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	ความลึก (ซม.)	การระบายน้ำ	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	ความจุแลกเปลี่ยนแคตไอออน (cmol/kg)	ความอิ่มตัวเบส (%)	ปฏิกิริยาดิน		ค่าการนำไฟฟ้า (dS/m)	ความลึกของชั้นจาโรไซด์ (ซม.)	เนื้อที่	
							ดินบน	ดินล่าง			ไร่	ร้อยละ
Ba-clA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.5-6.5	4.5-5.5	<2	-	55	0.14
Chl-Knk-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	1,694	4.22
Chl-slC	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	507	1.26
Ko-sclA	0-2	>150	เลว	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.0	4.5-5.5	<2	-	744	1.85
Lh-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	1,119	2.79
Pga-Tim-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	6,166	15.36
Pga-Tim-slC	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	176	0.44
Pga-Tim-slD	12-20	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-6.5	4.5-5.5	<2	-	842	2.10
Tim-slB	2-5	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	749	1.86
Tim-slC	5-12	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	1,054	2.62
Tim-slD	12-20	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	575	1.43
Tim-slE	20-35	>150	ดี	ต่ำ	<10	<35	5.0-5.5	4.5-5.0	<2	-	862	2.15
SC	>35	-	-	-	-	-	-	-	-	-	25,611	63.78
รวมทั้งหมด											40,154	100.00

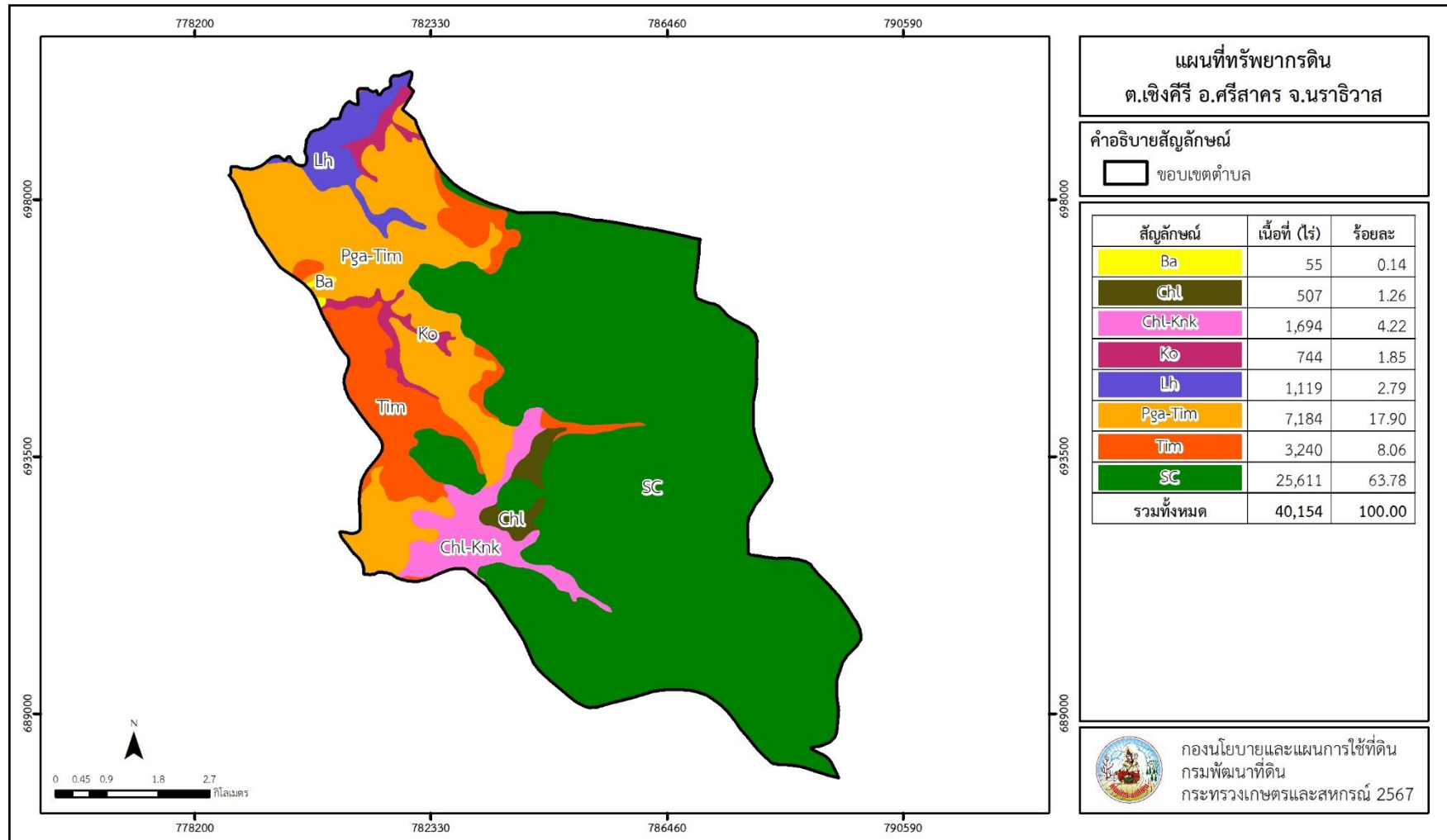
หมายเหตุ: 1. * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน

2. เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ที่มา: กองสำรวจและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน (2566)

แผนการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

รูปที่ 3-1 ทรัพยากรดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอสรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

บทที่ 4

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

4.1 การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2567 มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

4.1.1 ปัญหาหลักของตำบลเชิงคีรี คือ

- 1) น้ำใช้ภาคการเกษตร
- 2) ขาดความรู้ทางการเกษตร
- 3) ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 4) ที่ดินทำกินทับซ้อนเขตป่า

4.1.2 ความต้องการของชุมชน เกษตรกร และตำบลศรีสาคร มีความต้องการดังนี้ คือ

- 1) หมู่ที่ 1 บ้านกะดี
  - 1.1) ขาดน้ำทำการเกษตร
  - 1.2) การลักขโมย
  - 1.3) ช้างป่าบุกรุกพื้นที่ทำการเกษตร
- 2) หมู่ที่ 2 บ้านตะมุง
  - 2.1) นาร้าง
  - 2.2) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
  - 2.3) ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง
  - 2.4) ขาดความรู้ทางการเกษตร
  - 2.5) ปัญหาโรคทุเรียนและยางพารา
- 3) หมู่ที่ 3 บ้านลาเวง
  - 3.1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์
  - 3.2) น้ำไม่เพียงพอในการทำเกษตร
- 4) หมู่ที่ 4 บ้านดาฮง
  - 4.1) ที่ทำกินไม่เพียงพอกับความต้องการของชาวบ้าน
  - 4.2) ปัญหาความไม่ชัดเจนระหว่างชาวบ้านกับภาครัฐ
  - 4.3) พื้นที่ถูกทำลายโดยช้างป่าและสัตว์อื่นๆ
  - 4.4) ขาดความรู้ทางการเกษตร
  - 4.5) ไม่มีเอกสารสิทธิ์

ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

1) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี 4 ประการ คือ

- 1.1) นโยบายรัฐด้านการเกษตร
- 1.2) การขยายตัวของเมือง การขยายตัวของภาคเกษตร และอุตสาหกรรม
- 1.3) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
- 1.4) ความต้องการด้านอาหาร ฯลฯ

2) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี 3 ประการ คือ

- 2.1) การใช้ที่ดินไม่เหมาะสม
- 2.2) การบุกรุกป่าไม้เพื่อทำการเกษตร
- 2.3) แหล่งน้ำตื้นเขิน

3) สถานะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี 4 ประการ คือ

- 3.1) น้ำใช้ภาคการเกษตร
- 3.2) การชะล้างพังทลายของดิน
- 3.3) ความอุดมสมบูรณ์ของดิน
- 3.4) ที่ดินทำกินทับซ้อนเขตป่า

4) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี 2 ประการ คือ

- 4.1) ผลผลิตพืชต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง
- 4.2) รายได้น้อย

5) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

- 5.1) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ลุ่ม-ดอน
- 5.2) จัดระบบไม้ยืนต้นโตเร็วเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 5.3) แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 1,260 ลบ.ม.
- 5.4) แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 5.5) ส่งเสริมการปลูกแฝกเพื่อลดการชะล้างพังทลายของดิน
- 5.6) ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน
- 5.7) ฝ่ายชลอน้ำและระบบส่งน้ำ

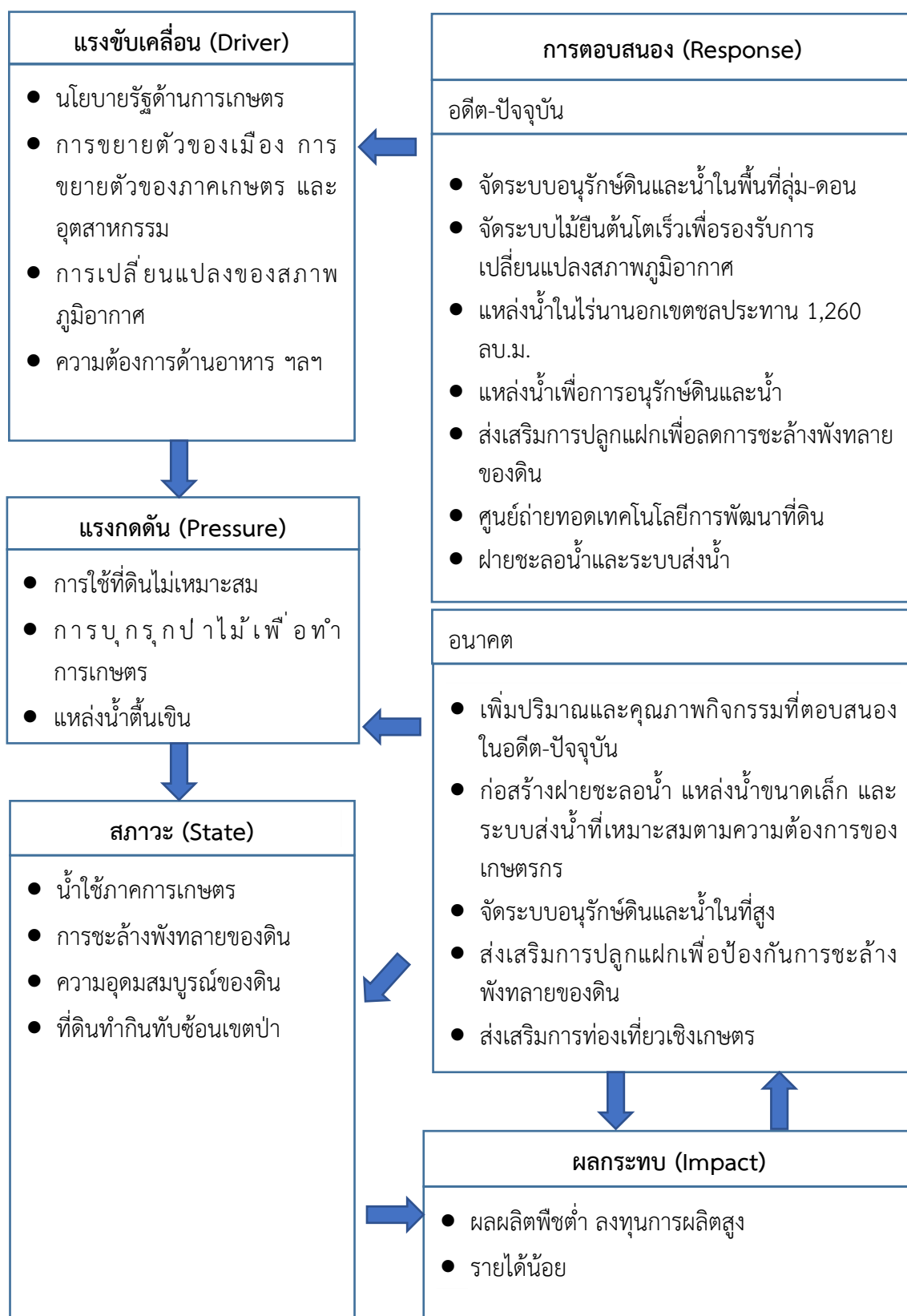
อนาคต

- (1) เพิ่มปริมาณและคุณภาพกิจกรรมที่ตอบสนองในอดีต-ปัจจุบัน
- (2) ก่อสร้างฝายชลอน้ำ แหล่งน้ำขนาดเล็ก และระบบส่งน้ำที่เหมาะสมตามความ

ต้องการของเกษตรกร

- (3) จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในที่สูง
- (4) ส่งเสริมการปลูกแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
- (5) ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ดังมีรายละเอียดในรูปที่ 4-1

รูปที่ 4-1 การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

4.2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

4.2.1 พื้นที่ลุ่ม

1) ไม้ยืนต้น

- ปาล์มน้ำมัน สามารถเก็บผลผลิตได้ตลอดทั้งปี แต่จะให้ผลผลิตลดลงช่วงเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์

2) พืชผัก เกษตรกรปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ระหว่างเดือนมีนาคมถึงตุลาคม

4.2.2 พื้นที่ดอน

1) ไม้ยืนต้น

- ยางพารา ให้ผลผลิตสามารถเก็บผลผลิตได้ตลอดทั้งปี

2) ไม้ผล ประกอบด้วย ลองกอง ทุเรียน และมังคุด

3) พืชอาหารสัตว์ ประกอบด้วย ไร่พื้นเมือง พะ และหญ้าเนเปียร์

เดือน ชนิดพืช	ม.ค	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค
	บริเวณพื้นที่ราบลุ่ม											
1. ไม้ยืนต้น	ปาล์มน้ำมัน											
2. พืชผัก	ผักสวนครัว											
บริเวณพื้นที่ดอน												
1. ไม้ยืนต้น	ยางพารา											
2. ไม้ผล	ลองกอง ทุเรียน มังคุด											
3. พืชอาหารสัตว์	หญ้าเนเปียร์											

รูปที่ 4-2 ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

บทที่ 5

การประเมินคุณภาพที่ดิน

5.1 หลักการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ

การประเมินคุณภาพที่ดินหรือการประเมินความเหมาะสมของที่ดิน สอดคล้องตามหลักการของ FAO Framework ค.ศ. 1983 ซึ่งการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพ เป็นการประเมินศักยภาพของที่ดินว่าที่ดินนั้นๆเหมาะสมมากหรือน้อยเพียงใดสำหรับการใช้ที่ดินประเภทต่างๆ หรือการปลูกพืชต่างๆ โดยพิจารณาจาก สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช สมบัติดินที่ได้จำแนกไว้ในแต่ละตำบล ร่วมกับการจัดการพื้นที่ เช่น ระบบชลประทาน พื้นที่ยกทรง การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น และนอกจากนี้พิจารณาความต้องการปัจจัยต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด สอดคล้องตามหลักการของ FAO ได้แก่ ความต้องการด้านพืช ความต้องการด้านการจัดการ ความต้องการด้านการอนุรักษ์ (บัณชิตและคำรณ, 2542) รายละเอียดดังตารางที่ 5-1

ระดับความเหมาะสมของที่ดินได้จากการสังเคราะห์ข้อมูลดิน การจัดการที่ดิน หรือดินที่มีลักษณะเฉพาะที่เกิดขึ้นตามสภาพภูมิประเทศ (ซึ่งจะเรียกรวมว่าหน่วยที่ดิน) ลักษณะภูมิอากาศ พิจารณาร่วมกับระดับความต้องการปัจจัยต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด หลังจากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพที่ดิน ซึ่งสามารถจำแนกระดับความเหมาะสมของที่ดินได้เป็น 4 ชั้น ได้แก่ เหมาะสมสูง (S1) เหมาะสมปานกลาง (S2) เหมาะสมเล็กน้อย (S3) และไม่เหมาะสม (N) โดยที่

S1: ไม่มีข้อจำกัดด้านที่ดินตามปัจจัยที่ใช้พิจารณา

S2: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ง่ายหรือข้อจำกัดอาจไม่ส่งผลกระทบต่อ การเจริญเติบโตของพืชอย่างชัดเจน

S3: มีข้อจำกัดด้านที่ดินที่แก้ไขได้ยาก ควรปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นพืชชนิดอื่นหรือ กิจกรรมอื่น (ส่วนใหญ่เป็นลักษณะทางกายภาพ)

N: มีข้อจำกัดที่พัฒนาหรือปรับปรุงที่ดินได้ยากมาก หากจะดำเนินการพัฒนาหรือ ปรับปรุงต้องใช้ต้นทุนสูงหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ แนะนำให้ปรับเปลี่ยนการผลิต

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างการประเมินคุณภาพที่ดินด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน

คุณภาพที่ดิน (Land Quality)	คุณลักษณะที่ดินตัวแทน (Land Characteristics)	ระดับความเหมาะสม (Land Suitability Rating)
1. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		
1.1. การหยั่งลึกของรากพืช (r)	ความลึกของดิน	S1
1.2. ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m)	ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบปี	S2m
1.3. ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o)	สภาพการระบายน้ำของดิน	S2o
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านพืช (Crop Requirements)		S2om
2. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		
2.1. สภาพการเขตกรรม (k)	ชั้นความยากง่ายในการเขตกรรม (ดินบน)	S1
2.2. ศักยภาพการใช้เครื่องจักรกล (w)	ความลาดชันของพื้นที่	S3w
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการจัดการ (Management Requirements)		S3w
3. ความเหมาะสมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		
3.1 ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)	ความลาดชันของพื้นที่	S3e
ความเหมาะสมรวมด้านความต้องการด้านการอนุรักษ์ (Conservation Requirements)		S3e
ความเหมาะสมด้านกายภาพของประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดินในแต่ละหน่วยที่ดินโดยรวม		S3ew

5.2 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบล

พืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือกของตำบล ได้แก่ ยางพารา ข้าว มังคุด ทุเรียน

5.3 ระดับความเหมาะสมของที่ดิน

การประเมินคุณภาพที่ดินของพืชเศรษฐกิจหลักและพืชทางเลือก ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส ได้ผลการประเมินคุณภาพที่ดิน ดังตารางที่ 5-2

ตารางที่ 5-2 ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

หน่วยที่ดิน	ยางพารา	ข้าว	มังคุด	ทุเรียน
Ba-clA	N	S2ns	N	N
Chl-Knk-slB	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Chl-slC	S2ns	S3ewo	S2ns	S2ns
Ko-sclA	N	S2ns	N	N
Lh-slB	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Pga-Tim-slB	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Pga-Tim-slC	S2ns	S3ewo	S2ns	S2ns
Pga-Tim-slD	S2ewns	N	S2ewns	S2ewns
Tim-slB	S2ns	S3o	S2ns	S2ns
Tim-slC	S2ns	S3ewo	S2ns	S2ns
Tim-slD	S2ewns	N	S2ewns	S2ewns
Tim-slE	S3ew	N	S3ew	S3ew

หมายเหตุ: * หมายถึง หน่วยแผนที่ดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่างจากหน่วยแผนที่ดินเดียวกัน
ความหมายของสัญลักษณ์แสดงข้อจำกัดชั้นความเหมาะสม

- e = ความเสียหายจากการกัดกร่อน
- w = ศักยภาพการใช้เครื่องจักร
- r = สภาพการหยั่งลึกของราก
- z = สารพิษ
- x = การมีเกลือมากเกินไป
- m = ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช
- o = ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช
- n = ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร
- s = ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร

บทที่ 6 แผนการใช้ที่ดิน

6.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล

ตามที่กรมพัฒนาที่ดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดินระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566–2570) เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ คือ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” ซึ่งในส่วนของประเด็นการพัฒนาที่ 2 บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Dataset) ซึ่งมีเป้าหมาย คือ การนำชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ไปใช้ในการบริหารจัดการทางการเกษตร ในส่วนของตัวชี้วัด บริหารจัดการทรัพยากรดินและที่ดินบนพื้นฐานของชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง ร้อยละ 100 กลยุทธ์ที่ 2 ยกระดับแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ ได้กำหนดให้ ร้อยละของแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลที่จัดทำแล้วเสร็จทั่วประเทศ ภายใน ปี 2570 (ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 80) เป็นตัวชี้วัดหนึ่งของกลยุทธ์ดังกล่าว

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลเป็นการวางกรอบและนโยบายการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดการใช้ที่ดินอย่างสมดุลและยั่งยืนซึ่งจะมีความละเอียดและเฉพาะเจาะจงมากกว่าแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศที่ใช้เป็นกรอบนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระดับประเทศเป็นการกำหนดแนวทางใช้ที่ดินให้ตรงกับศักยภาพโดยเฉพาะทางการเกษตร และนำไปสู่การกำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรม ที่มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้การใช้ขอบเขตการปกครองในระดับตำบลจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงพื้นที่ที่มีเป้าหมายและทิศทางสอดคล้องตามบริบทของแต่ละตำบล และมีผู้รับผิดชอบโดยตรง คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งแผนการใช้ที่ดินในระดับที่ใหญ่กว่านี้อาจไม่สามารถนำมาใช้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ได้อย่างเป็นรูปธรรมเนื่องจากเป็นแผนงานสำหรับนำไปใช้ปฏิบัติงานเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ในภาพรวม

ทั้งนี้แผนการใช้ที่ดินเป็นผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้นำฐานข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสำรวจภาคสนาม การศึกษาด้านกายภาพ ได้จาก การวิเคราะห์สถานภาพของทรัพยากรธรรมชาติ อาทิ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ร่วมกับการพิจารณาลักษณะการใช้ประโยชน์ที่ดิน ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ และนโยบายของรัฐที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ที่มีมติคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการใช้ที่ดิน มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ป่าไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ เป็นต้น ประกอบกับการพิจารณาจากทิศทางตามกรอบนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตการใช้ที่ดินภายในพื้นที่ตำบล เช่น ยุทธศาสตร์ของจังหวัด ร่วมกับความต้องการของท้องถิ่น สามารถกำหนดแนวทางการใช้ที่ดินตามศักยภาพของทรัพยากร เพื่อการรักษาคุณภาพของลักษณะทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่ ซึ่งข้อมูลนี้ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์ชุมชนแบบมีส่วนร่วม (PRA) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลทุกด้านเพื่อให้ได้เขตการใช้ที่ดินที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ต่อไป

6.2 แผนการใช้ที่ดิน

จากการวิเคราะห์ข้อมูลกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม พบว่าแผนการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส สามารถกำหนดออกเป็น 6 เขตหลัก ได้แก่ เขตป่าไม้ เขตเกษตรกรรม เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตแหล่งน้ำ เขตพื้นที่อื่น ๆ และเขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีรายละเอียดดังนี้ (ตารางที่ 6-1 และรูปที่ 6-1)

6.2.1 เขตป่าไม้ เป็นเขตพื้นที่ที่อยู่ในเขตป่าตามกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า อุทยานแห่งชาติ เขตป่าไม้ถาวร หรืออยู่ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ 1A 1B หรือ 2 พื้นที่ในเขตนี้ส่วนใหญ่ยังคงสภาพเป็นป่าไม้ บางบริเวณได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์ในรูปแบบที่ไม่เหมาะสม ไม่เป็นไปตามมาตรการหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ของที่ดินหรือทรัพยากรป่าไม้ของพื้นที่นั้น ๆ ประกอบด้วย 3 เขตรอง ได้แก่ เขตป่าไม้ และเขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ มีเนื้อที่ 14,827 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 36.93 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตป่าไม้สมบูรณ์ (สัญลักษณ์ 1100) มีเนื้อที่ 13,708 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 34.14 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่อยู่ภายในเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้สมบูรณ์

2) เขตป่าไม้เสื่อมโทรม (สัญลักษณ์ 1200) มีเนื้อที่ 27 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่ตำบล แต่มีสภาพการใช้ที่ดินปัจจุบันเป็นป่าไม้ที่มีลักษณะเสื่อมโทรม ซึ่งหากปล่อยให้ตามธรรมชาติไม่มีการเข้าไปรบกวนอาจฟื้นตัวกลับมาเป็นป่าสมบูรณ์ได้ดั้งเดิม

3) เขตพื้นที่พุ่มธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 1300) มีเนื้อที่ 1,093 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 2.72 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีการบุกรุก ผ่าถางพื้นที่ป่าไม้ และเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นอย่างอื่น ส่วนใหญ่เพื่อทำการเกษตร

6.2.2 เขตเกษตรกรรม เป็นพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งในที่นี้ คือ พื้นที่ที่อยู่นอกเขตที่มีการประกาศเป็นเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ซึ่งรัฐได้กำหนดเป็นพื้นที่ทำกิน มีการออกเอกสารสิทธิ์ซึ่งรวมถึงพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมด้วย เขตนี้รวมถึงการทำกิจกรรมภาคการเกษตรอื่นที่นอกเหนือจากการปลูกพืชด้วย ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ มีเนื้อที่ 19,585 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 48.77 ของเนื้อที่ตำบล มีรายละเอียดดังนี้

1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง พื้นที่เขตนี้มีศักยภาพในการผลิตรองจากเขตเกษตรกรรมชั้นดี ซึ่งแบ่งออกเป็น 1 ประเภท ได้แก่ เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง (ประเภทที่ 2) เป็นเขตที่ทำการเกษตรโดยอาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งส่งผลให้มีข้อจำกัดต่อการเพาะปลูกพืชด้านความชื้นที่พืชนำไปใช้ประโยชน์ในส่วนของที่ดินมีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับสูงถึงปานกลาง และนอกจากนี้พบว่าดินในพื้นที่เขตนี้มีสมบัติที่เหมาะสมต่อการเพาะปลูกพืชแยกตามชนิดพืช มีรายละเอียดดังนี้

- เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2221) มีเนื้อที่ 678 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.69 ของเนื้อที่ตำบล เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพต่อการทำนาในระดับปานกลาง และปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวโดยส่วนใหญ่เป็นลักษณะนาปี

- เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2222) มีเนื้อที่ 2,328 ไร่ หรือ คิดเป็น ร้อยละ 5.80 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มังคุดและทุเรียน

- เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2223) มีเนื้อที่ 8,074 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 20.11 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยางพารา

3) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ พื้นที่เขตนี้ถูกกำหนดให้เป็นเขตเกษตรกรรมที่ต้องมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เป็นข้อจำกัดของการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่างๆ การทำการเกษตรในเขตนี้อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก มีศักยภาพในการผลิตอยู่ในระดับเหมาะสมเล็กน้อยถึงไม่เหมาะสม พบปัญหาทางกายภาพของดินที่สำคัญหลาย เช่น เป็นดินตื้นซึ่งเป็นข้อจำกัดของการหยั่งรากพืชในการยึดลำต้นและการดูดซับธาตุอาหารพืชในดิน เนื้อดินเป็นทรายจัด ซึ่งมีผลต่อความสามารถในการอุ้มน้ำ เป็นพื้นที่ที่มีความลาดชัน เป็นต้น จากข้อจำกัดการใช้ที่ดินดังกล่าวข้างต้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาปรับปรุงและมีมาตรการเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ให้สูงขึ้น รวมถึงการป้องกันไม่ให้เกิดสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรมจากการใช้พื้นที่ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตทำนา (สัญลักษณ์ 2310) มีเนื้อที่ 6 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.02 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรมีการปลูกข้าวได้ปีละ 1 ครั้ง

(2) เขตปลูกไม้ผล (สัญลักษณ์ 2320) มีเนื้อที่ 1,238 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 3.08 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ผล โดยไม้ผลที่ปลูกได้แก่ มังคุดและทุเรียน

(3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (สัญลักษณ์ 2330) มีเนื้อที่ 7,261 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 18.08 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันเกษตรกรปลูกไม้ยืนต้น โดยไม้ยืนต้นที่ปลูกได้แก่ ยางพารา

6.2.3 เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ 502 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.25 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 1 เขตรอง ได้แก่ เขตชุมชน/สถานที่ราชการ และเขตอุตสาหกรรม/แหล่งรับซื้อผลผลิตและเขตการใช้พื้นที่เฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ (สัญลักษณ์ 3100) มีเนื้อที่ 502 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 1.25 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีการใช้ที่ดินชุมชนและที่อยู่อาศัย มีทั้งประเภทชุมชนเมือง ชุมชนชนบท และที่ตั้งของสถาบันและสถานที่ราชการต่าง ๆ

6.2.4 เขตแหล่งน้ำ มีเนื้อที่ 89 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 0.22 ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย 2 เขตรอง ได้แก่ เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ และเขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น มีรายละเอียดดังนี้

(1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ (สัญลักษณ์ 4100) มีเนื้อที่ 71 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.18 ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพการใช้ที่ดินเป็นลักษณะของแหล่งน้ำตามธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง และแม่น้ำ เป็นต้น

(2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น (สัญลักษณ์ 4200) มีเนื้อที่ 18 ไร่ หรือ คิดเป็นร้อยละ 0.05 ของเนื้อที่ตำบล

6.2.5 เขตพื้นที่อื่น ๆ (สัญลักษณ์ 5000) มีเนื้อที่ 610 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 1.52 ของเนื้อที่ตำบล เป็นเขตที่มีลักษณะการใช้ที่ดินที่มีความเฉพาะ เช่น ที่ทิ้งขยะ หาดทราย และไม้พุ่ม เป็นต้น

6.2.6 เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สัญลักษณ์ 6000) มีเนื้อที่ 4,541 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 11.31 ของเนื้อที่ตำบล มีการใช้ที่ดินเป็นป่าไม้ที่พบในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งอยู่นอกเขตป่าไม้ตามกฎหมาย ส่วนใหญ่เป็นป่าปลูกและป่าชุมชน

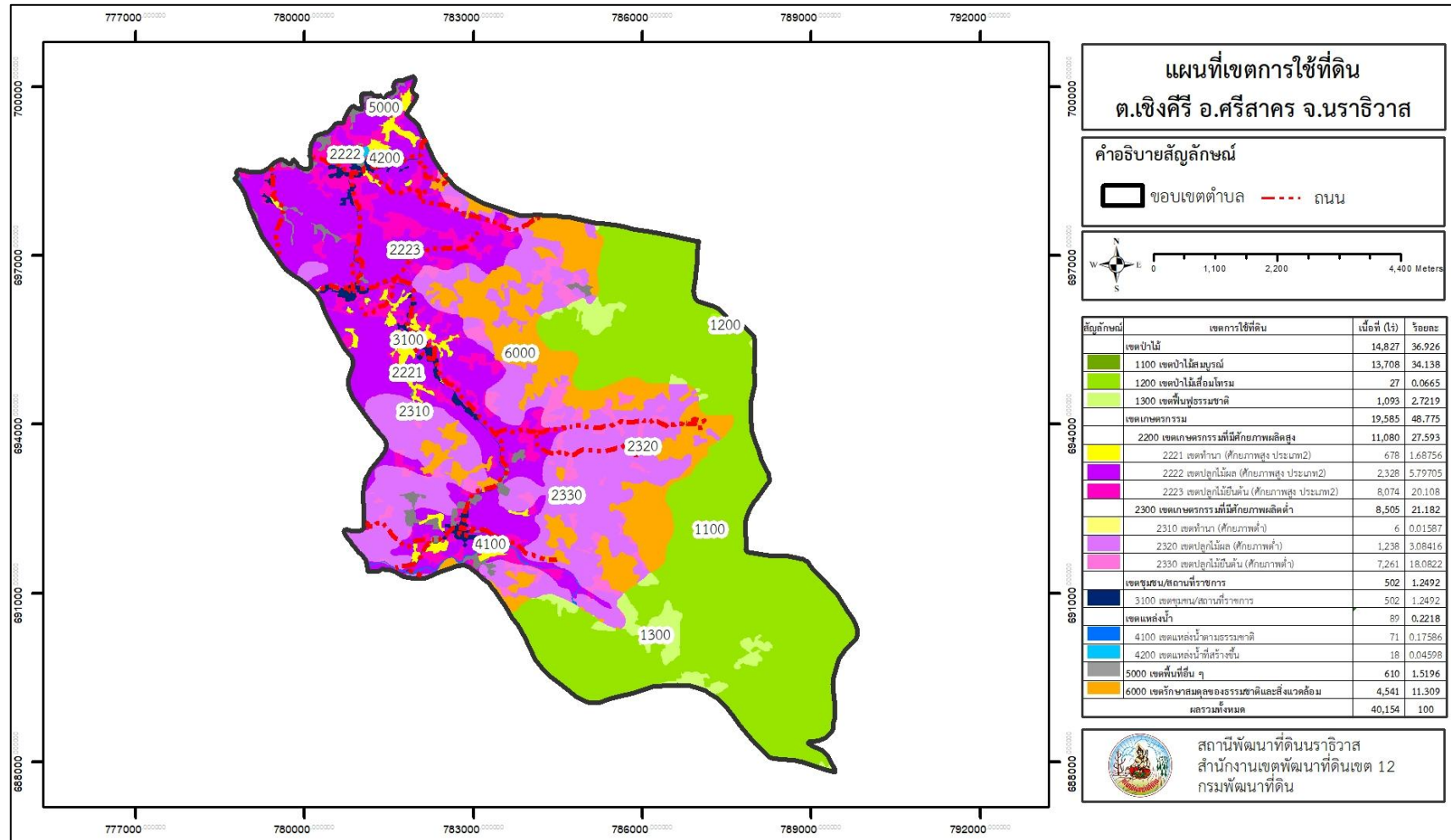
ตารางที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	ไร่	ร้อยละ
1. เขตป่าไม้	14,827	36.93
1.1 เขตป่าไม้สมบูรณ์	13,708	34.14
1.2 เขตป่าไม้เสื่อมโทรม	27	0.07
1.3 เขตฟื้นฟูธรรมชาติ	1,093	2.72
2. เขตเกษตรกรรม	19,585	48.77
2.1. เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพผลิตสูง	11,080	27.59
1) เขตทำนา (ศักยภาพสูง ประเภท2)	678	1.69
2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพสูง ประเภท2)	2,328	5.80
3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพสูง ประเภท2)	8,074	20.11
2.2 เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพผลิตต่ำ	8,505	21.18
1) เขตทำนา (ศักยภาพต่ำ)	6	0.02
2) เขตปลูกไม้ผล (ศักยภาพต่ำ)	1,238	3.08
3) เขตปลูกไม้ยืนต้น (ศักยภาพต่ำ)	7,261	18.08
3. เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	502	1.25
1) เขตชุมชน/สถานที่ราชการ	502	1.25
4. เขตแหล่งน้ำ	89	0.22
1) เขตแหล่งน้ำตามธรรมชาติ	71	0.18
2) เขตแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	18	0.05
5. เขตพื้นที่อื่น ๆ	610	1.52
6. เขตรักษาสมดุลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	4,541	11.31
ผลรวมทั้งหมด	40,154	100.00

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

แผนการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

รูปที่ 6-1 เขตการใช้ที่ดิน ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส

บทที่ 7 การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

7.1 ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส แล้วจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

7.1.1 จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ 2567 - 2571

7.1.2 นำแผนการใช้ที่ดินตำบลเชิงคีรี ไปเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลเชิงคีรี เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกิจกรรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน และได้รับการเชื่อมโยงสู่แผนพัฒนาตำบล

7.1.3 สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส เสนอเป้าหมายและงบประมาณให้รายงานมายังกรมพัฒนาที่ดิน

7.1.4 กรมพัฒนาที่ดินพิจารณาสนับสนุนงบประมาณกิจกรรมและโครงการตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดิน

7.1.5 สถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส นำเสนอต่อที่ประชุมจังหวัด/อำเภอ เพื่อสร้างการรับรู้และประชาสัมพันธ์ให้หน่วยงานอื่น นำโครงการภายใต้หน่วยงานมาพัฒนาพื้นที่ตามแผนการใช้ที่ดินกำหนด

7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ (ตารางที่ 7-1)

7.2.1 เขตเกษตรกรรม

1) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์/ดินกรด มีแผนงาน/โครงการปรับปรุงบำรุงดิน ดังนี้

- (1) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
- (2) ผลิตปุ๋ยหมัก พด.
- (3) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
- (4) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
- (5) การจัดหาปุ๋ยไนโตรเจน
- (6) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด

2) การชะล้างพังทลายของดิน มีแผนงาน/โครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ดังนี้

- (1) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

3) พื้นที่แล้ง/น้ำท่วม/ดินถล่ม มีแผนงาน/โครงการบริหารจัดการน้ำ ดังนี้

- (1) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

7.3 กิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น (ตารางที่ 7-2)

7.3.1 เขตเกษตรกรรม

1) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น

- (1) ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส)
- (2) พัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ (GAP) (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรรือเสาะ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนราธิวาส)
- (3) ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส)
- (4) ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส)
- (5) ส่งเสริมและพัฒนาวิสาทกิจชุมชน (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส)
- (6) ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา (การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดนราธิวาส)
- (7) ประชาสัมพันธ์เพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดนราธิวาส)
- (8) พัฒนาสถาบันเกษตรกรเครือข่ายชาวสวนยาง (การยางแห่งประเทศไทย จังหวัดนราธิวาส)
- (9) ส่งเสริมการปลูกยางพันธุ์ดีและไม้ยืนต้นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ (การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนราธิวาส)
- (10) ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนราธิวาส)
- (11) สหกรณ์และสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส)
- (12) พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (กสส.) (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนราธิวาส)
- (13) สร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส)
- (14) ขยายผลการพัฒนาไม้ผลที่มีศักยภาพในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส)
- (15) 1 อำเภอ 1 ตำบลนำร่องฟื้นฟูสวนยางพาราที่ได้รับผลกระทบจากโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส)

7.4 ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่องค์การบริหารส่วนตำบล เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2567 ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแก้ปัญหา ดินเสื่อมโทรมและฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน การขาดแคลนน้ำ ปรับรูปที่ดินและเปลี่ยนกิจกรรม การผลิตให้เหมาะสมกับที่ดิน

เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่ของตำบลเชิงคีรี กรมพัฒนาที่ดินได้วิเคราะห์เบื้องต้น ดังต่อไปนี้

ปัญหาของตำบลเชิงคีรี ในภาพรวมสรุปได้ว่า มีปัญหาสำคัญ 2 ประการ คือ (1) ปัญหาดินเสื่อมโทรม (2) ปัญหาการขาดแคลนน้ำจนเกิดแล้งซ้ำซาก และมีปัญหารองลงมา คือ ปัญหาการไร้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของราษฎรในชุมชนโดยรวม

ในกรณีของปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดินนั้นจะรวมถึง (1) การชะล้างพังทลายของดิน (2) ดินขาด ความอุดมสมบูรณ์ (3) ดินตื้น โดยในพื้นที่ตำบลเชิงคีรี ด้านตะวันออกส่วนใหญ่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน ที่มาจากการยกเลิกเขตป่าไม้ Zone E หรือป่าเศรษฐกิจ คุณภาพของดินจึงไม่ค่อยจะเหมาะสมต่อ การเกษตร หน้าดินที่ถูกชะล้างลงมาสู่เบื้องล่างจึงไปทับถมลำน้ำตามธรรมชาติ เหมือง ฝาย และอ่างเก็บ น้ำจนดินชั้นไม่สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ได้ตามที่ควรจะเป็นการขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นทุกหมู่บ้านใน ตำบลศรีสาคร ทั้งน้ำเพื่ออุปโภค-บริโภคและน้ำเพื่อการเกษตร นอกจากนี้ในพื้นที่ที่มีความลาดชัน มากกว่า 12% มีระบบอนุรักษ์ดินและน้ำครอบคลุมพื้นที่เพียงบางส่วนของตำบลเท่านั้น จึงเกิดปัญหา การชะล้างพังทลายของดิน ในส่วนของปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินที่เกิดขึ้นนั้น เนื่องจากการใช้ ที่ดินติดต่อกันเป็นเวลานานโครงสร้างของดินได้มีการเปลี่ยนแปลง ในพื้นที่ที่มีการไถพรวนด้วย เครื่องจักรกลติดต่อกันเป็นระยะเวลาอันยาวนานทำให้ดินแน่นตัว น้ำในดินและอากาศในดินที่เคยมีอยู่สูญ หายไป ส่วนธาตุอาหารและอินทรีย์วัตถุ ก็มีปริมาณลดลงเช่นเดียวกัน เนื่องจากพืชนำไปใช้ และ อินทรีย์วัตถุได้สลายตัวไป

ในกรณีของการขาดแคลนนํานั้น นอกจากผลการทับถมของตะกอนดินในแหล่งน้ำจืดชั้นดิน ดังกล่าวข้างต้นแล้ว การที่ประชากรเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่ต้องใช้น้ำเพิ่มขึ้น ทำการเกษตรเพิ่มขึ้น รวมทั้ง เหตุการณ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เช่น ปริมาณฝนน้อยกว่าปกติ ฝนทิ้งช่วง จนเกิดความ แห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำจึงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องวางระบบอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อกักน้ำในดิน คงความอุดมสมบูรณ์ เพื่อจัดหาน้ำให้แหล่งน้ำต้นทุน โดยวิธีการต่างๆ ให้เพียงพอแก่ความต้องการ

ประเด็นหลักจากข้อเสนอให้แก้ไขปัญหาเรื่องขาดแคลนน้ำและน้ำท่วม จะสรุปได้ว่ามี 6 ประการ คือ (1) การขุดลอกแหล่งน้ำในปัจจุบันซึ่งรวมถึงอ่างเก็บน้ำ ฝายกั้นน้ำ ลำน้ำ เป็นต้น (2) สร้างอ่าง ฝายเก็บน้ำเพิ่มเติมจากที่มีอยู่เดิม (3) ก่อสร้างประปาภูเขาโดยส่งน้ำด้วยท่อ P.E. (4) ขุดเจาะบ่อบาดาล (5) ก่อสร้างคลองส่งน้ำเพื่อการกระจายน้ำ และ (6) ป้องกันน้ำท่วม

เพื่อตอบสนองข้อเสนอดังกล่าวทั้ง 6 ประการนี้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นที่มีอยู่ในปัจจุบันแล้ว สรุปได้ว่า “ไม่สามารถดำเนินการแก้ปัญหาหมู่บ้านใดหมู่บ้านหนึ่งหรือใช้วิธีการใดวิธีการหนึ่ง แล้วจะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำหรือน้ำท่วมทั้งตำบลได้โดยสิ้นเชิง”

ตารางที่ 7-1 กิจกรรมที่จะดำเนินการของกรมพัฒนาที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน (เกษตรกรรม)	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ (บาท)
1. เขตทำนา เนื้อที่ 684 ไร่ 1. เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 3,566 ไร่ 2. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 15,335 ไร่	1. การปรับปรุงบำรุงดิน 1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ 1.2 ผลิตปุ๋ยหมัก พด. 1.3 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ 1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร 1.5 การจัดหาปุ๋ยไนโตรเจน 1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด 2. การบริหารจัดการน้ำ 2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน 3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	4,925,000 768,000 850,000 1,600,000 150,000 1,530,000 27,000 676,000 676,500 600,000 600,000
รวมเขตเกษตรกรรม	1. การปรับปรุงบำรุงดิน	4,925,000
	2. การบริหารจัดการน้ำ	676,000
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	600,000
	รวมแผนงาน/โครงการ	6,201,000

ตารางที่ 7-2 สรุปกิจกรรมที่จะดำเนินการของหน่วยงานอื่น

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
1. เขตทำนา เนื้อที่ 684 ไร่ 2.เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ 3,566 ไร่ 3. เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ 15,335 ไร่	<p>การแก้ปัญหาดินเสื่อมโทรม เพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์ของดิน และเพิ่มศักยภาพการผลิต</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ส่งเสริมการดำเนินงานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส) (2) พัฒนาตามศักยภาพของพื้นที่ (GAP) (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรหรือเสาะ สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนราธิวาส) (3) ยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส) (4) ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส) (5) ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส) (6) ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา (การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนราธิวาส) (7) ประชาสัมพันธ์เพื่อเกษตรกรชาวสวนยาง (การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนราธิวาส) (8) พัฒนาสถาบันเกษตรกรเครือข่ายชาวสวนยาง (การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนราธิวาส) (9) ส่งเสริมการปลูกยางพันธุ์ดีและไม้ยืนต้นที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ (การยางแห่งประเทศไทยจังหวัดนราธิวาส) (10) ส่งเสริมและพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร (สำนักงานสหกรณ์จังหวัดนราธิวาส) (11) สหกรณ์และสถาบันเกษตรกรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างความเข้มแข็ง (สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์นราธิวาส) (12) พัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (กสส.) (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนราธิวาส) (13) สร้างความเข้มแข็งกลุ่มการผลิตด้านการเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส) (14) ขยายผลการพัฒนาไม้ผลที่มีศักยภาพในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส) (15) 1 อำเภอ 1 ตำบลนำร่องฟื้นฟูสวนยางพาราที่ได้รับผลกระทบจากโรคใบร่วงชนิดใหม่ในยางพารา (สำนักงานเกษตรจังหวัดนราธิวาส)

ตาราง 7-3 เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณ ตำบลเชิงคีรี อำเภอศรีสาคร จังหวัดนราธิวาส แผน 5 ปี (พ.ศ. 2568-2572)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			2568	2569	2570	2571	2572		2568	2569	2570	2571	2572		
เขตเกษตรกรรม - เขตทำนา - เขตปลูกไม้ผล - เขตปลูกไม้ยืนต้น															
	1. การปรับปรุงบำรุงดิน														
	1.1 การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	300	300	300	300	300	1,500	153,600	153,600	153,600	153,600	153,600	768,000	พด.
	1.2 ผลิตปุ๋ยหมัก พด.	ตัน	50	50	50	50	50	250	170,000	170,000	170,000	170,000	170,000	850,000	พด.
	1.3 การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	ไร่	1	1	1	1	1	5	320,000	320,000	320,000	320,000	320,000	1,600,000	พด.
	1.4 การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	5	5	5	5	5	25	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	150,000	พด.
	1.5 การจัดหาหินปูน โดโลไมท์	ตัน	200	200	200	200	100	900	340,000	340,000	340,000	340,000	170,000	1,530,000	พด.
	1.6 การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด	แปลง	400	400	400	400	200	1,800	6,000	6,000	6,000	6,000	3,000	27,000	พด.
	2. การบริหารจัดการน้ำ														
	2.1 การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	3	10	10	5	5	33	61,500	205,000	205,000	102,500	102,500	676,500	พด.
	3. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน														
	3.1 การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	100,000	100,000	100,000	100,000	100,000	500,000	120,000	120,000	120,000	120,000	120,000	600,000	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน. 2567. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.)รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล ปี 2565. แหล่งที่มา :<https://ebmn.cdd.go.th/>. 25 กุมภาพันธ์ 2567.
- กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. 2567. ปริมาณน้ำและจำนวนบ่อบาดาล ปี 2565. แหล่งที่มา: <http://app.dgr.go.th/newpasutara/xml/search.php>, 26 พฤษภาคม 2567.
- กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน. 2567. แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ปี 2566 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน. 2567. แผนที่ทรัพยากรดิน (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. 2566. จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียนเกษตรกร จำแนกรายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567). แหล่งที่มา : <http://mvos2.gistda.or.th/>. 1 มีนาคม 2567
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2567. สถิติภูมิอากาศคาบ 30 ปี (พ.ศ. 2537-2566)(ไฟล์ข้อมูล). กรมอุตุนิยมวิทยา กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, กรุงเทพฯ.
- บัณฑิต ต้นศิริ และ คำรณ ไทรพิง. 2542. คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน (Qualitative Land Evaluations) สำหรับพืชเศรษฐกิจ. กองวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักเทคโนโลยีการสำรวจและทำแผนที่. 2567. แผนที่ขอบเขตตำบล ปี 2564 (ไฟล์ข้อมูล). กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, กรุงเทพฯ.
- สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง. 2567. รายงานสถิติจำนวนประชากรและบ้าน รายจังหวัด รายอำเภอ และรายตำบล (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. 2566). แหล่งที่มา : <https://stat.bora.dopa.go.th/stat/statnew/statyear/#/TableTemplate/Area/statpop>. 1 มีนาคม 2567.

คณะผู้จัดทำ

นายสุชล	แก้วเกาะสะบ้า	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 12
นายยงยุทธ	สุวรรณ	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินนราธิวาส
นายอัสมาน	ตาละ	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษ
นางสาวบุญญา	จินดาวงศ์	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
นายอรรถพร	บุญเอียด	นายช่างสำรวจชำนาญงาน
นายวิโรจน์	ปิ่นพรม	นักวิทยาศาสตร์ชำนาญการพิเศษ
นางสาวสุรีย์พร	นวลศรี	เศรษฐกรชำนาญการ
นางหทัยกานต์	พัฒยา	นักวิชาการเกษตรปฏิบัติการ
นางชนันชฎา	ดินแดง	เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย

กรมพัฒนาที่ดิน

LAND DEVELOPMENT DEPARTMENT

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2003/61 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Call Center 1760